

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ ויקהל, מבה"ח אדר שני, ה'תשל"ג

יוצא לאור לש"פ ויקהל-פקודי, יום הבהיר כ"ה אדר, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

הילד מאיר שלמה שיחי

ליום הולדתו וא"ו אדר

ולהכנסו לבריתו של אאע"ה י"ג אדר, ה'תש"פ

נדפס על ידי ולזכות הוריו

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת אסתר הדסה שיחיו ברוק

ולזכות זקניו

הרה"ת ר' חיים שאול וזוגתו מרת בלומא גיטל שיחיו ברוק

הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת אורלי שיחיו מאצקין

ולזכות זקניהם

הרה"ח ר' משה לוי וזוגתו מרת טויבע ברכה שיחיו רובינשטיין

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגתו מרת סימה שיחיו מאצקין

הר"ר ניסים וזוגתו מרת יעל שמחה שיחיו מלכה

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקהל-פקודי, פ' החודש, יום הבהיר כ"ה אדר, מבה"ח ניסן הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ ויקהל, מבה"ח אדר שני, ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"ק מברכין ופ' החודש, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"ם זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ט' אדר, ה'תש"פ

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הננו שמחים לבשר כי ניתן להשיג

תורת מנחם כרך סח

הכולל את מאמרי דא"ח ושיחות קודש

מש"פ צו, ערב י"א ניסן – עד ש"פ שלה, כ"ח סיון ה'תשל"ב

(הפרשיות והמועדים מתאימים לקביעות שנת תש"פ)

*

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות שלא ראו את אור הדפוס

שנלקטו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות

שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

www.lahak.org ו:א www.bookstock.co.il

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 03-9606-018

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

בס"ד. שיחת ש"פ ויקהל, פ' שקלים,
מבה"ח וער"ח אדר שני, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

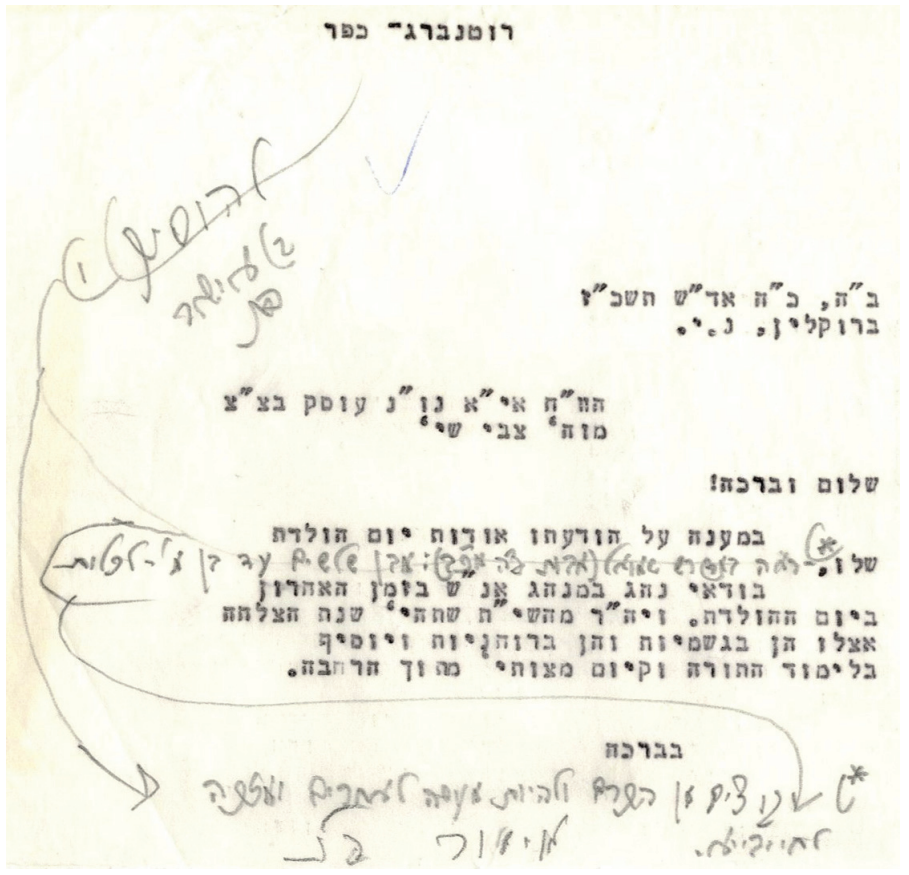
א. פרשת שקלים היא אחת והראשונה מד' הפרשיות, שאף שקורין אותן פעם אחת בשנה, הרי זה נוגע לכל השנה כולה, כמודגש במיוחד בפ' שקלים ששייכותה לכל השנה כולה נראית בגלוי יותר מבשאר ד' הפרשיות (ומזה מובן שכן הוא גם בנוגע לענינים כפי שהם בפנימיות ובנסתר, שמהם נמשכים הענינים כפי שבאים בגלוי).

ולדוגמא: בנוגע לפרשת זכור, שבה קורין הציווי "זכור את אשר עשה לך עמלק"¹, מבואר בפוסקים² שע"י קריאת פ' זכור פעם אחת בשנה יוצאים י"ח מצות זכירת עמלק על כל השנה, כך, שזהו ענין שנוגע לכל השנה כולה. אבל אעפ"כ, לא רואים בגלוי שכל ימי השנה קשורים עם פרשת זכור (ורק כשמתבוננים בדינים והלכות דקריאת פ' זכור, מבינים שזהו ענין שנוגע לכל השנה). וגם אלו שאומרים שש זכירות (כולל זכירת מעשה עמלק) בכל יום, וכפי שמביא רבינו הזקן בשו"ע³ ש"טוב לזכרן אצל קריאת שמע כו"⁴ — הרי זה ענין בפני עצמו, ואינו קשור בגלוי עם הקריאה דפ' זכור.

אבל בנוגע לפרשת שקלים, רואים בגלוי שהיא קשורה עם כל השנה כולה, כי:

בפרשת שקלים קורין אודות מצות נתינת מחצית השקל — "זה יתנו כל העובר על הפקודים ("מבן עשרים שנה ומעלה") מחצית השקל בשקל הקודש גו' תרומה לה"⁵, "והן לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה"⁶.

[ולהעיר, שאע"פ שנתינת מחצית השקל היתה צריכה להיות באופן ש"מוסרו ל(קופת ה)צבור יפה יפה"⁶, כדי שיהי' ממון צבור, והרי "צבור" אינו צירוף של כמה יחידים, כמו שותפות, שניכר חלקו של כל אחד

(1) תצא כה, יז.
(2) ראה אנציק' תלמודית ערך ארבע פרשיות (א) — פרשת זכור (כרך ב' ע' קסו ואילך). וש"נ.
(3) או"ח ס"ס ס"ד. וש"נ.
(4) תשא ל, יג"ד.
(5) פרש"י שם, טו.
(6) ראה ר"ה ז, סע"א ואילך. וש"נ.

מהשותפים, אלא זוהי מציאות חדשה שבה נאבדת מציאות היחיד⁷ — הרי זה נעשה עי"ז שכל אחד מישראל נתן מחצית השקל].

והרי התחלת העבודה של כל יום בימות השנה היא בהקרבנות קרבנות צבור — החל מ"עולת תמיד העשוי" בהר סיני⁸, קרבן תמיד של שחר שהקריבו בהתחלת היום⁹ בזמן שביהמ"ק הי' קיים, עבור כאו"א מישראל, אפילו יהודי שנמצא בקצוי תבל (שהרי גם בני שבחול"ל הוצרכו ליתן מחצית השקל כדי להשתתף בקרבנות הצבור¹⁰), ומובן שע"ז נפעל אצלו עילוי גדול ביותר; ועד"ז בזמן הזה, ש"תפלות כנגד תמידין תקנום¹¹, והרי עבודת התפלה היא התחלת העבודה של כל יום בימות השנה.

ונמצא, שפרשת שקלים הו"ע מיוחד ("אחת בשנה"¹²) שנוגע וקשור בגלוי עם כל ימות השנה — כיון שנתנית מחצית השקל (תוכנה של פרשת שקלים) היא ההכנה להתחלת העבודה של כל יום במשך כל השנה, ועד"ז בנוגע לקריאת פרשת שקלים, דכיון ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה"¹³, הרי ע"י קריאת פרשת שקלים ממלאים את כל הענינים דמצות מחצית השקל (גם הענינים שלא באים בנתינה בפועל).

ב. וזהו גם מה שמצינו דין פלא במחצית השקל שלא מצינו דוגמתו בשאר ענינים:

בנוגע לשאר ענינים של צדקה — הנה כאשר אדם נודר ליתן סכום כסף לצדקה, אינו חייב ליתן את כל הסכום בבת אחת, אלא יכול ליתנו בכמה פעמים. ואדרבה, יש מעלה בנתינת הצדקה בריבוי פעמים, כמארו"ל¹⁴ "הכל לפי רוב המעשה", כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק¹⁵ (באריכות לפי ערך) שזהו כדי לזכך הנפש ע"י ריבוי המעשה (כיון שהרגל נעשה טבע¹⁶), ובפנימיות הענינים — "לייחד יחוד עליון פעמים רבות". ואילו בנוגע למחצית השקל — פוסק הרמב"ם¹⁷ ש"נותנו כולו

7 ראה גם שיחת ש"פ פקודי, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אדר"ש תשכ"ז ס"ז (תו"מ חמ"ט ריש ע' 154). וש"נ.
8 פינחס כח, ו.
9 שהרי לפני"ז אסור לעבוד עבודה (רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"א ה"ג).
10 רמב"ם הל' שקלים פ"א ה"ח.
11 ברכות כו, א"ב.
12 ס"פ תצוה. אחרי טז, לד.
13 מנחות בסופה. ועוד.
14 אבות פ"ג מט"ו.
15 סכ"א.
16 ראה שבילי אמונה נ"ד ש"ב. שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו. תניא ספי"ד. פט"ו (כא, א). פמ"ד (סג, ב).
17 ריש הל' שקלים.

ויהי רצון שתהיי שנת הצלחה אצלך בהנהגה טובה, בשמיעה לקול אביך הרב שליט"א וכן שמיעה לקול המורים שלך, ובהתמדה בלימוד התורה והנהגה טובה בכלל, וגם על חביריך שיי תשפיע בהאמור, וכשרוצים באמת להתנהג באופן האמור — מצליחים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
ש.מ. סימפסון, מזכיר

ג

ב"ה, כ"ה אדי"ש תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצי"צ מוה' צבי ש"י

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו*,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהיי שנת הצלחה אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה וקיום מצותי מתוך הרחבה.

בברכה

מ. שניאורסאהן

* ראה במדרש שמואל (אבות פ"ה מכ"ב): מבן שלשים ועד מ' — לכלות קוצים מן הכרם ולהיות מעשה לאחרים ומזכה לחייבייא.
הפ"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק'.

❁ ❁ ❁

אביך הרב: רפאל ווילשאנסקי.

ג

מצילום האגרת.

מוה' צבי: רוטנברג, כפר.

יום הולדת שלו: השלשים. וראה גם (בקשר ליום הולדת — שלשים שנה) לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רעז.

ועד מ': בכת"ק שעל העתק המזכירות (וכ"ה במדרש שמואל שם): עד בן מ'.

כאחת בפעם אחת". ואכן מצינו שהמפרשים מתייגעים למצוא את מקור הדברים¹⁸.

ומזה מובן בנוגע לפנימיות הענינים ותכונות הנפש — שמצות מחצית השקל מגעת במקום שאין (ולא שייך) בו התחלקות לפרטים; או שנותנים הכל או שלא נותנים כלום.

והענין שלמעלה מהתחלקות במחצית השקל כפי שהוא בעבודת התפלה (כנ"ל שמחצית השקל היא הכנה לתמידין שכנגדם תקנו התפלות) הו"ע דשמונה-עשרה (עיקר התפלה), שאז עומד יהודי בתכלית הביטול (שלא מצינו דוגמתו בשאר חלקי התפלה, לא בק"ש*, ועאכו"כ לא בברכות ק"ש, ועאכו"כ לא בפסוקי דזמרה) — "כעבדא קמי מרי"²³, שאינו מציאות לעצמו כלל, וכידוע בדין ד"מה שקנה עבד קנה רבו"²⁴, שאין זה באופן שתחילה קונה העבד בתור מציאות לעצמו, ואח"כ קונה רבו, אלא שמלכתחילה קונה (העבד עבור) רבו²⁵, כיון שהעבד אינו

(* שהרי בק"ש שואל ומשיב מפני הכבוד כו"¹⁹, ומותר לקרוץ בעיניו, וכמעשה דרב²⁰. ומ"ש בשו"ע אדה"ז או"ח ס"ג ס"ז: "הקורא ק"ש לא ירמוז כו" — הרי מפורש הטעם "מפני שנראה כקורא דרך עראי" (עראי ולא קבע — ולא ביטול), וכן איתא שם שלאחר פרשה ראשונה "מותר לצורך מצוה קצת". משא"כ בתפלה דצ"ל "כעבדא קמי מרי", בלי שום תנועות. ועיין ברכות לג, רע"א: "עומד לפני מלך מלכי המלכים כו" (וידוע דמאן דמחוי כו"²¹). ולהעיר משו"ע אדה"ז שם סק"ד ס"ב: "עומד לפני המלך — אין לזוז ממקומו"²².

החודש לא רק כשהעדים ראו את הלבנה ברגע המולד ממש, אלא גם משך זמן לאח"ז (עד כ"ד שעות — ע"ד "שעל מהלך יום ולילה .. יוצאים לעדות החודש" (שם כב, א)), והיינו, שהדיוק ד"כזה" שולל רק פחות משיעור זה, אבל אינו שולל יותר ממנו (משיחת ש"פ ויקרא).
(19) ברכות רפ"ב.
(20) יומא יט, ב.
(21) חגיגה ה, ב.
(22) ראה גם תו"מ חנ"ה ע' 76 בשוה"ג. וש"נ.
(23) שבת יו"ד, רע"א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סוס"ה.
(24) פסחים פח, ב. קידושין כג, ב.
(25) ראה חידושי הרשב"א קידושין שם.

(18) הביאור בזה — ראה לקו"ש חט"ז ע' 384 ואילך (גם משיחה זו).
נתבאר גם שכיון ש"כמין מטבע של אש .. הראהו למשה ואמר לו זה יתנו, כזה יתנו", צ"ל הנתינה "כזה" דוקא, מטבע אחת של מחצית השקל שניתנת בבת אחת. ולכאורה, כשם שיש שיעור למטה (לא פחות ממחצית השקל), צ"ל גם שיעור למעלה (לא יותר ממחצית השקל). ומ"מ מצינו לדעת הרמב"ם (שם רפ"ג) ששנים נותנים שקל אחד (יותר מחצית השקל) על שניהם* — ע"ד שמצינו גבי מולד הלבנה ש"הראה לו הקב"ה באצבעו" (מנחות כט, א), ואמר לו "כזה ראה וקדש" (ר"ה כ, א), ואעפ"כ מקדשים את

(* ראה לקו"ש שם הערה 52.

הוספה

א

בי"ה. כזי תמוז תשט"ז
ברוקלין

הרה"ג הרה"ח אי"א נוי"ע עוסק בצ"צ
מוה' מאיר חיים ש"י

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הארוכה נתקבל מכתבו אודות יום הולדת התשיעי של בנם שלום דובער ש"י. וכבר ידוע המבואר בנגלה ומבואר בארוכה בקבלה וחסידות אשר מבן ט' ויום אחד נכנסין מוחין וכו', ויה"ר שיוסיף בהתמדה ושקידה בלימוד התורה והנהגה טובה בחינוך מצותי, וירוה ממנו ומכל יו"ח שיחיו רוב נחת אמיתי הוא נחת חסידותי — מתוך בריאות והצלחה בעבודתו בקדש.

ברכה

מ. שניאורסאהן

ב

בי"ה, י' אדר תשכ"א
ברוקלין

יוסף יצחק ש"י

שלום וברכה!

במענה למכתבך מיום בדרי"ח אדר, בו מודיע הנך אודות יום ההולדת,

א

מצילום האגרת.

מוה' מאיר חיים: חייקין, מאַנטרעאַל. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ג אגרת תסד, ובהנסמן בהערות שם. ח"ט אגרת דרעא.
יום הולדת .. בנם שלום דובער: ראה גם לעיל (במילואים) אגרת כ"ו תמוז תשי"ג (נדפסה בקונטרס לש"פ שופטים תשע"ח).
המבואר בנגלה .. בקבלה וחסידות אשר מבן ט' ויום אחד כו': ראה סנהדרין סט, ב. ע"ח שער הכללים פ"ח. שער דרושי הצלם (שכ"ה) דרוש ג. תו"א מקץ מג, א. לקו"ת ואתחנן יו"ד, ג. ובכ"מ.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (ליפשיץ, תשנ"ו).

יוסף יצחק: ווילשאַנסקי.
יום ההולדת: העשירי.

מציאות לעצמו, אלא כל מציאותו היא מציאות האדון, וכמבואר בארוכה בהמשך תרס"ו²⁶ ע"ד החסידות.

וכיון שמצות מחצית השקל מגעת במקום שלא שייך בו התחלקות, הרי מובן, שבדרגא כזו לא שייך לחלק בין יום אחד למשנהו, אלא כל הימים הם בהשוואה. וזוהי ההסברה בפנימיות הענינים לשייכות הגלוי של פרשת שקלים לכל ימות השנה.

ג. המשך הביאור בענין "זה יתנו"²⁷, כמארז"ל²⁸ "כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו זה יתנו, כזה יתנו", בגלל²⁹ ש"תמה (משה)³⁰ על הדבר מה יוכל אדם ליתן כופר נפשו"³¹,

— דאף שכבר אמר הקב"ה למשה בנוגע לקרבנות ובנוגע למשכן (לאחרי ש"נבהל ונרתע לאחוריו", באמרו, "מי יוכל להספיק לו קרבנות כו", "מי יוכל לעשות לו מקדש כו") "איני מבקש כו" אלא לפי כחן³², הנה בשלמא המשכן שהשתתפות בני"י בעשייתו היתה מצד נדבת לבם, וכן הקרבנות שהקרבתם היא לרצונו של בעל הקרבן, הרי הם "לפי כחן"; משא"כ נתינת מחצית השקל³³, כיון ש"כופין את מי שלא נתן עד שיתן

26 ע' שט ואילך.
27 שלא מצינו דוגמתו בשאר ציוויים, כמו תפילין ("והי' לאות על ירך וגו'") (ס"פ בא) וציצית ("ועשו להם ציצית" (שלח טו, לח)), שלא נאמר זה יעשו, וכן בפרשה זו גופא לא נאמר "כזה תשא" — שזוהי שאלה שמתעוררת גם באופן הלימוד ע"ד הפשט, שלכן הוצרך רש"י לפרש שהלשון "זה יתנו" מורה ש"הראה לו"; וכיון שאין לומר שהראהו מטבע סתם, שהרי אין בזה חידוש, כעצ"ל שהראה לו "מטבע של אש".

28 נסמן בלקו"ש שבפנים הערה 2.
29 והטעם שהמתין הקב"ה לשאלת משה, ולא הבהיר מלכתחילה ביאור הענין [וע"ד מ"ש (בהר כה, כ"כא) "וכי תאמרו מה נאכל וגו' וצויתני את ברכתי וגו'"], דלכאורה, למה הוצרכה התורה לפרש השאלה, ולאח"ז לתרצה, ולא אמרה מלכתחילה "וצויתני את ברכתי וגו'", שלא תהי' שאלה מלכתחילה] — ללמדנו הוראה, שכאשר לא מבינים ענין בתורה, שענינה שכל וחכמה, צריכים לשאול! והיגנו, שלא די להאמין באמונה

* במקום להשקיע את הראש בעניני מסחר ע"י חיפוש עצות ותחבולות כו'.

"אביון" ש"תאב לכל דבר"¹¹⁹, והרי בני"י תאבים לכל דבר הקשור עם הקב"ה¹²⁰, ע"ד: אפילו נצטוונו לחטוב עצים¹²¹,

וכן יקיים מצות "משלוח מנות איש לרעהו" — ליתן "מנות"¹²² לבני"י שהם "רעהו" של הקב"ה¹²³.

ועד שיקויים "מסמך גאולה לגאולה"¹²⁴ (שניכר ביחוד בשנה מעוברת¹²⁵) — שמגאולת פורים תבוא בסמיכות הגאולה ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹²⁶.

יט. ויהי רצון, שכל הנ"ל ייעשה מתוך שמחה,

וגם ענין זה קשור עם אדר — ש"משנכנס מרבין בשמחה"¹²⁷ (וי"ל שכשמברכים אותו — בש"ק מברכים — ה"ז התחלת הכניסה¹²⁸), וביותר — עם פורים, שהרי שמחת פורים היא שמחה נעלית ביותר, עד לאופן ד"עד דלא ידע"¹²⁹.

וכיון ששמחה פורץ גדר¹³⁰, הנה כשמרבין בשמחה, ועוד באופן דלא ידע — יפרצו כל הגדרים, כך, שעוד בחודש אדר ועוד לפני פורים ימשיכו את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן ד"שמחת עולם על ראשם"⁷⁸ (למעלה מ"ידע" שבראש).

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאוואָא".]

ג"כ בכתבי האריז"ל (פע"ח שער הפורים פ"ו. ועוד) בפ"י מנות ומנות. ואכ"מ.
123 פרש"י שבת לא, א ד"ה דעלך.
124 מגילה ו, סע"ב.
125 ראה מגילה שם.
126 מיכה ז, טו.
127 תענית כט, סע"א.
128 ראה גם שיחת ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר תשל"א ס"ד (תו"מ חס"ג ס"ע 206). וש"ג.
129 מגילה ז, ב.
130 ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

119 פרש"י פ' ראה טו, ד.
120 וראה ב"ר רפ"ע"א.
121 ראה לעיל הערה 39.
122 וההפרש בנוגע השפעת הקב"ה בין "משלוח מנות" ל"מתנות לאביונים", מובן מזה ש"משלוח מנות" צ"ל אוכלים דוקא (שו"ע או"ח סתרצ"ה ס"ד — ע"פ מגילה ז, א) — בהשפעת הקב"ה הו"ע התורה שעלי' נאמר (תהלים מ, ט) "ותורתך בתוך מעיי", וע"י התורה נעשה "רעהו" ממש דהקב"ה (עד דאפ"ל "נצחוני בני"י" (ב"מ נט, ב)), יחוד נפלא כו' (תניא פ"ה), כולא חד (משא"כ במצות רמ"ח פקודין — שם פכ"ג). ועיין

שהענין ד"באחד באדר משמיעין על (נתינת) השקלים" פעל הצלת בני" (בפורים שב) חודש אדר],

לכן הרי זה דבר בעתו לעורר אודות כמה ענינים שנוגעים לימי הפורים.

יז. בין המצוות המיוחדות דפורים יש חשיבות מיוחדת למצוה ד"משלוח מנות איש לרעהו" ו"מתנות לאביונים"¹¹⁵.

וכיון שמצד כמה סיבות אירעה חלישות בשתי מצוות אלו, יש צורך להשתדל ביחוד לעורר על קיום שתי מצוות אלו (נוסף לכך שצריך לעורר אודות שאר המצוות דפורים) — שכל אחד ואחת שהגיעו לגיל מצוות, וגם קטנים וקטנות שהגיעו לחינוך נוגס בנוגע לאלו שיש ספק אם הגיעו לחינוך — תהי' ההנהגה באופן ד"ספיקא לחומרא"¹¹⁶], יקיימו את המצוות ד"משלוח מנות איש לרעהו" ו"מתנות לאביונים".

כמובן, שההתעוררות בהנ"ל צריכה להתחיל מיד, כדי שבבוא פורים יהיו בני" מוכנים כבר לקיים מצוות אלו.

יח. (כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן בקבוק משקה, ואמר:)

מבין המתעסקים בזה יקחו את המשקה ויחלקו ביניהם, וזה יוסיף ברכה והצלחה בפעולות בהנ"ל.

ויהי רצון, שהפעולות בהנ"ל יהיו — כהלשון פרסומי ניסא¹¹⁷ — בפרסום הכי גדול, ויהי' זה במספר השולחים והנותנים הכי גדול בכמות ובאופן הכי גדול באיכות.

וזה יפעל שגם הקב"ה יקיים בפרסום מצות "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" (שהרי "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"¹¹⁸),

והיינו, שהקב"ה יתן מתנות לבני" שבנוגע להקב"ה הם "אביונים",

115 ראה בארוכה לקו"ש ח"ב ע' 536 ואילך. ח"ד ע' 1284 ואילך (משיחת ש"פ ויקהל, פ' שקלים, מבה"ח אד"ש תשכ"ב ס"י ואילך — תו"מ חל"ג ס"ע 160 ואילך). וראה גם תו"מ חס"ז ע' 274. וש"נ. 116 כיון שהוא לכתחילה ובקל ובנוגע לעשיית מצוות — ראה שד"ח כללים ס"ק ל' מ"ג. ועוד.

.. ולוקחין עבוטו בעל כרחו"³⁴ — הרי זו נתינה שאין בה "כחן של ישראל", ואיך תוכל להיות "כופר נפשו"³⁵?

ולכן, "מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו — ששם "הנשמות גזורות"³⁶ — והראהו למשה ואמר לו זה יתנו", להורות שגם נתינה גשמית קשורה עם האש שבנשמה³⁷, כפי שמתבטאת בגלוי בענין המעשה³⁸.

וההוראה³⁹, שמחד גיסא צריך בחי' משה שבכל אחד מישראל⁴⁰ (חכמה שבנפש⁴¹) להבהל ולהרתע מזה שעבודתו היא רק במעשה, ללא חיות והרגש, ועי"ז יומשך ויתגלה בזה ענין האש; ולאידך גיסא, כשצריך לקרב יהודי לתומ"צ, אין להמתין עד שיבין בשכל ויחפוץ לקיים את המצוות, אלא יש להתחיל במעשה בפועל, אפילו בדרך כפי', וסוכ"ס⁴²

שכיון שנעשו מהם אדני המשכן (ראה פרש"י ר"פ תרומה), הרי זה חלק מתרומת המשכן שהיתה באופן ש"ידבנו לבו".

34 רמב"ם שם פ"א ה"ט.

35 ואיך זה כמו מצות צדקה (בכלל), שעז"נ במדרש (תנחומא משפטים טו) "נפשו של עני היתה מפרכסת לצאת מן הרעב כו' והחיית אותו, חיך שאני מחזיר לך וכו'", לפי שמדתו של הקב"ה היא "מדה כנגד מדה" (סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך) — כי, "כופר נפשו" (לא רק הצלת הגוף) אינו "מדה כנגד מדה" ביחס לנתינה גשמית בלבד, שאינה מצד הנשמה, רצון ותענוג כו'. 36 זח"ג כט, ריש ע"ב. וראה הנסמן בנוצ"ז לזח"א קיג, א.

37 נוסף לכך שהנשמה עצמה היא "חלק אלקה ממעל ממש" (תניא רפ"ב), שאפילו "בשעת החטא היתה באמנה אתו ית" (שם ספכ"ד) — שהרי (אין זה בשעת החטא, אלא אדרבה, הוא) מקיים מצוה, אלא שנדמה לו שהקיום הוא רק במעשה, אך האמת היא שבמעשה המצוה ישנו האש של הנשמה.

38 והיינו, שהרצון שבפנימיות נפשו של כל אחד מישראל לקיים רצונו של הקב"ה אינו נשאר בלב (בבחינת "רחמנא לבא בעי" נסמן בתו"מ חס"ז ע' 121)), אלא נמשך בקיום המצוות במעשה בפועל.

39 שעל זה אומר רבינו הזקן שצריכים לחיות עם הזמן, היינו, עם הפרשה שקורין

בתורה ("היום יום" ב חשון. ובכ"מ), שהעיקר בזה הוא "זה יתנו וגו'" (לאחרי ההקדמה ד"ידיבר ה' אל משה לאמר"), כי הסיום ד"לכפר על נפשותיכם" (שם, טו"ט) בא לבאר את פעולת המצוה, ואילו המצוה עצמה היא "זה יתנו", והרי העיקר הוא — לא פעולת המצוה, אלא עצם הציוד, ובלשון רבינו הזקן: אילו נצטוונו לחוטב עצים כו' (לקו"ת שלח מ, א), ובלשון המשנה שקיום המצוות צריך להיות "שלא על מנת לקבל פרס" (אבות פ"א מ"ג) — לא בשביל השכר (כולל גם השכר דעוה"ב, כמ"ש הרמב"ם בסוף הל' תשובה), אלא רק בשביל המצוה עצמה.

40 כמבואר בתניא (פמ"ב) "מ"ש בגמרא (ברכות לג, ב. וש"נ) על פסוק (עקב יר"ד, יב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך, אטו יראה מילתא זוטרתה היא, אין, לגבי משה מילתא זוטרתה היא וכו', דלכאורה אינו מובן התירוץ, דהא שואל מעמך כתיב, אלא הענין הוא, כי כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה כו'".

41 כמבואר בתניא (פי"ח) שבה מתלבש אור א"ס ב"ה כו', ולכן אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה' כו', שזהו מצד העצם של יהודי שאינו יכול להיות נפרד מאלקות.

42 נוסף לכך שההרגל שמרגיל את גופו לקיים מצוות — נעשה טבע (כנ"ל ס"ב).

יתגלה בזה גם האש של הנשמה — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁴³ בלקו"ש חט"ז ע' 381 ואילך.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):

וזהו ענינו של כל אחד מישראל — כדברי המשנה⁴⁴: "אני נבראתי לשמש את קוניי" — שע"י עבודתו הרי הוא מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות⁴⁵, ועושה מהעולם כולו דירה לו ית' בתחתונים⁴⁶, באופן ד"ושכנתי בתוכם"⁴⁷, "משכן דאיקרי מקדש"⁴⁸.

ועי"ז פועלים את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שיבנה מקדש במקומו⁴⁹, ו"שם נעשה לפניך (כולל גם מצות מחצית השקל) .. כמצות רצונך"⁵⁰, בקרוב ממש.

* * *

ד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כי תשא את ראש בני וגו'.

* * *

ה. ביאור טעם חלוקת הציוויים דאזהרת שבת ומלאכת המשכן לב' אמירות, לפי שבאזהרת שבת חזר משה על הציווי ששמעו כל בני"כ בעשה"ד⁵¹, ואילו על מלאכת המשכן "צוה ה' (לי — למשה) לאמר (לכם)"⁵². ולכן הקדים אזהרת שבת למלאכת המשכן (אף שהציווי על שבת כאן הוא רק הקדמה ופרט בדיני מלאכת המשכן, שאינה דוחה שבת) — בגלל המעלה והחשיבות המיוחדת דשבת, שלכן אינה נדחית מפני מלאכת המשכן;

וההוראה בנוגע לגודל הענין ד"לאפרושי מאיסורא"⁵³, גם בשעה

43) בשילוב שיחות פ' זכור ופ' פרה שנה (יב ובפרש"י).
 44) קידושין בסופה.
 45) שם מ', סע"א ואילך. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 46) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 47) תרומה כה, ח.
 48) עירובין ב, סע"א.
 49) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
 50) נוסח תפלת המוספין.
 51) שבא ומכפיל (ובו כולל ג"כ) הציווי שבמרה (פרש"י בשלח טו, כה), כמ"ש "כאשר צוך", קודם מ"ת, במרה (ואתחנן ה,

לכל בני"כ בכל הדורות כולם, וא"כ מהו המיעוט ש"לא ניתנה כו' אלא לאוכלי המן" — שאצל כל אחד מישראל צ"ל זמנים שבהם הוא כ"אוכלי המן", היינו, שמתמסר לגמרי ללימוד התורה, ללא דאגות כלל, ודוקא באופן כזה יכול להצליח בלימודו, כיון ש"שמעתא בעיא צילותא"¹⁰⁷.

ובענין זה יש הוראה לכל אחד — שאפילו בשעה שעומד בדרגא ש"תורתו אומנתו", כמו רשב"י, ו"לעי באורייתא" ו"חדי באורייתא" (ככל הלשונות שבזה), הנה בראותו יהודי שמהרהר במילי דעלמא, ובמילא נמצא במצב של ירידה, עליו להתעסק עמו כדי להעלותו, עי"ז שיפעל עליו שגם הוא יהי "חדי במלין דאורייתא".

ועד"ז בנוגע לעצמו — כפי שלמדים מהסיפור דר' יהודה ור' יוסי, בנוגע לב' הענינים כפי שהם אצלו גופא.

*

טז. כיון¹⁰⁸ שהיום הוא שבת מברכים אדר שני, שהנקודה של חודש זה הו"ע הפורים,

ובפרט שזהו¹⁰⁹ גם שבת פרשת שקלים, ש"באחד באדר משמיעין על השקלים"¹¹⁰, וגם ענין זה יש לו שייכות מיוחדת לפורים, כדברי הגמרא¹¹¹ "גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים כו'", והיינו, שמצות מחצית השקל פעלה הנס דפורים,

[כי, הגם שנתנית השקלים בחודש אדר היתה (לא בשביל חודש אדר, לא) בשביל קרבנות הצבור שהיו מקריבים מר"ח ניסן ואילך¹¹², מ"מ, כיון שהענין ד"לכפר על נפשותיכם" נעשה ע"י הנתינה [וכמ"ש¹¹³ "לחת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם"], הרי מובן, שנתנית השקלים שבחודש אדר המשיכה הענין ד"לכפר גו"י מיד בהנתינה (וכמפורש: "כי תשא גו' ונתנו גו' (ועי"ז) ולא יהי' בהם נגף"¹¹⁴ (שבא ע"י מנין)), וכנ"ל

110) משנה ריש מס' שקלים.

111) מגילה יג, סע"ב.

112) ירושלמי שקלים שם.

113) תשא ל, טו.

114) שם, יב.

107) מגילה כה, ב. וש"נ.

108) מכאן ואילך — הוגה ע"י כ"ק

אדמו"ר שליט"א (באידית), ונדפס בהוספות

ללקו"ש ח"א ע' 321 ואילך. במהדורא זו

ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

109) משא"כ כשר"ח אדר חל בשבת.

וזהו גם החילוק בשמותיהם — שבשם "יהודה" ישנם כל ד' אותיות שם הוי"98, שהוא שם העצם, שם המיוחד ושם המפורש⁹⁹; משא"כ "יוסי" הוא בגימטריא אלקים, והרי שם אלקים אינו שם העצם כו', אלא רק כינוי (כמו הכינוי ד"יוסי" — כדאיתא בגמרא¹⁰⁰: "יכה יוסי את יוסי"), ולא עוד אלא שגם שם אלקים אינו בגלוי (כמו שם הוי" שב"יהודה"), אלא בהעלם — בגימטריא בלבד, ש"מורה על מיעוט האור והחיות .. עד שלא נשאר ממנו אלא .. בחי' החשבון ומספר כו'¹⁰¹.

ומזה מובן, שאע"פ שר' יהודה הוא בחי' המלכות — הרי זה באופן שמאיר בה שם הוי", והו"ע שילוב שם אד' (מלכות) בהוי"¹⁰², שהוא באופן ששם הוי" הוא בהתגברות וגילוי.

ולכן אמר ר' יהודה לר' יוסי "פתח פומך ולעי באורייתא" — כיון שבבחי' המלכות גופא גדלה מעלתו של ר' יהודה יותר ממעלתו של ר' יוסי.

ויש להוסיף בביאור דיוק לשון הזהר "פתח פומך ולעי באורייתא" — שתחילה ישנו הענין ד"פתח פומך" שהו"ע התפלה, ולאח"ז ענין התורה, "ולעי באורייתא" (כמו בזהר שבפרשתנו, שתחילה "קם ר' יוסי", שהו"ע התפלה, ולאח"ז "חדי במלין דאורייתא", כנ"ל סי"ג).

טו. וההוראה מזה — שהרי גם ההערות והביאורים בזהר הם חלק מתושבע"פ, ובמילא יש בהם הוראה לכל אחד מישראל:

אע"פ שאמיתית הענין ד"תורתו אומנתו"¹⁰³ שייך לרשב"י וחרבריו (ובלשון הזהר¹⁰⁴: "ר"ש וחרביא"), מ"מ, גם אצל כל אחד מישראל צ"ל זמנים שבהם הוא בדרגא ד"תורתו אומנתו", והיינו, שבאותה שעה שעוסק בתורה אין אצלו ענין אחר, כך, שהוא מונח לגמרי בלימוד התורה — "תורתו אומנתו".

וע"ד המדובר פעם בארוכה¹⁰⁵ אודות דברי המכילתא¹⁰⁶ "לא ניתנה התורה כו' אלא לאוכלי המן" — דלכאורה אינו מובן: הרי התורה ניתנה

(98) סוטה יו"ד, ב. וש"נ.
(99) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם הלי' יסוה"ת פ"ו ה"ב. הלי' ע"ז פ"ב ה"ז ובכס"מ שם. הלי' נשיאת כפים פי"ד ה"י. מו"נ ח"א פס"א ואילך. פרדס ש"ט בתחלתו. עיקרים מ"ב פכ"ח.
(100) סנהדרין שם.
(101) תניא שעהיחזה"א ספ"ז.
(102) ראה תניא שם (פב, א).
(103) שבת יא, א.
(104) ח"א נא, א. ח"ב קלח, ב.
(105) ראה גם תו"מ חס"ד ס"ע 254 ואילך. וש"נ.
(106) ר"פ בשלח. שם טז, ד.

שעוסקים בענין הכי עיקרי דהשראת השכינה, שבשביל זה הקהיל משה רבינו את כל בני", להזהירם שמלאכת המשכן אינה דוחה את השבת — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 158 ואילך.

ו. ועוד ענין ב"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"⁵⁴ — בנוגע למלאכת המשכן:

ענין המשכן הוא — כמפורש בקרא⁴⁷ — "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וכדרשת חז"ל⁵⁵: "בתוך כל אחד ואחד". ולכן הקהיל משה רבינו את כל בני", אנשים נשים וטף⁵⁶ — כיון שהציווי אודות מלאכת המשכן נוגע לכולם, לפי שע"י המשכן שוכן הקב"ה בתוך כאו"א מישראל.

ולהעיר, שדוקא ע"י הענין ד"ושכנתי בתוכם" יכול להיות "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", כי, ההתאחדות של כל בני" היא — לא בשעה שעושים היפך רצון העליון ח"ו, כמ"ש⁵⁷ "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", אלא דוקא בענינים של קדושה הקשורים עם הקב"ה, וכמ"ש⁵⁸ "ויחן שם ישראל נגד ההר", והיינו, שדוקא "נגד ההר" — הר סיני שבו היתה מ"ת — נעשה "ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד"⁵⁹.

ז. ומצינו ענין נוסף שבו נוגע שיהיו כל בני" ביחד — כדאיתא בגמרא⁶⁰: "אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור, שנאמר⁶¹ ראו קרא ה' בשם בצלאל, אמר לו הקב"ה למשה, משה, הגון עליך בצלאל, אמר לו, רבונו של עולם, אם לפניך הגון, לפני לא כל שכן, אמר לו, אעפ"כ לך אמור להם. הלך ואמר להם לישראל, הגון עליכם בצלאל, אמרו לו וכו'", והיינו, שלא די בכך שהוא הגון לפני הקב"ה ולפני משה, אלא יש צורך גם בהסכמת כל בני".

וכאן המקום להזכיר אודות הענין הידוע — שרוצים למנות בתור רב בישראל אדם שלקח שוחד!

שנתעלה כו" (לקו"ת ואתחנן ט, ד) —
דלכאורה אינו מובן: כיון שצדיק צריך לומר "אפשי כו'", הרי מובן שזוהי עבודה נעלית יותר, ולמה לא יתנהג גם בעל-תשובה באופן כזה? אך הענין הוא, שמצד גודל הענין ד"לאפרושי מאיסורא", צריך הבע"ת לוותר על מעלת העבודה שבאמירת "אפשי כו'", ובלבד להבטיח שלא יבוא לידי עבירה.
(54) ריש פרשתנו.
(55) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.
(56) ראה זהר פרשתנו קצה, א. — הובא ונתבאר בלקו"ש חכ"ו ע' 269 ואילך.
(57) ישע"י ה, יב. וראה סנהדרין כו, א.
(58) יתרו יט, ב.
(59) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.
(60) ברכות נה, ב.
(61) פרשתנו שם, ל.

שוחד — הוא ענין שהקב"ה אינו רוצה, כפי שאומר בתורתו שמי שלוקח שוחד אינו יכול להיות רב בישראל; וגם משה אינו רוצה זאת — כידוע בענין "משה שפיר קאמרת"⁶², שרבנים וראשי-ישיבה שבכל דור נקראים בשם "משה", וכבר אמרו כמ"פ שאינם מסכימים על זה; וכיון שמינוי רב שלוקח שוחד הוא נגד הקב"ה ומשה — הרי זה גם נגד בני"י! והרי זה דבר מבהיל — שרוצים למנות פרנס על הציבור בניגוד לרצון הציבור!

זאת ועוד: הממשלה אינה זו שיכולה לחוות דעה מי לבחור בתור רב, שהרי בממשלה ישנם כאלו שאינם מאמינים, — האמת היא שכל בני"י הם "מאמינים בני מאמינים"⁶³, אבל, יש כאלו שאצלם האמונה היא בגילוי, ויש כאלו שבגילוי אומרים שאינם מאמינים בתורת משה, אלא ב"תורת מאַרקס", להבדיל... — ויש גם נוצרים ומוסלמים וכו', והם אלו שתהי' להם הדעה מי לבחור בתור רב?!...

ומובן שהבחירה שלהם אינה בגלל שזהו רצון התורה כו', שהרי הם בעצמם אומרים שאין להם חלק בתורת ישראל!

רוצים להשלות את הציבור שבבחירות לרבנים הראשיים בחר כל אחד לפי דעתו. אבל אין האמת כן, אלא הבחירות התקיימו לפי דרישת הממשלה, וכפי שהתפרסם לאחרונה בעיתונים [שהרי כל זמן שלא נדפס בעיתונים, יכולים להכחיש גם דבר שנאמר ברבים...]. שימים אחדים לפני הבחירות קבעה הממשלה במי צריך לבחור⁶⁴: ראו קראנו בשם פלוני בן פלוני!...

ולהעיר, שהממשלה יכולה אמנם לעשות הרבה דברים טובים, אבל אין זה דוחה ענינים הקשורים עם תורה ואמונה בהקב"ה — ע"ד האמור לעיל (ס"ה) שמלאכת המשכן אינה דוחה שבת, וכך גם בנוגע לבנין המשכן שעליו נאמר "ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד".

ח. ובאמת, הנה כל הצרה בנוגע לענין הנ"ל באה מהצרה בנוגע ל"מיהו יהודי" — שכמה רבנים וראשי-ישיבות הסתגרו בחדרם (אני את נפשי הצלתי...), באמרם, שזוהי "שאלה פוליטית", ולכן אין זה שייך אליהם, כיון שענינים הוא ללמוד תורה בהתמדה⁶⁵, ולא להתערב ב"פוליטיקה"!...

(62) שבת קא, ריש ע"ב. וש"נ. וראה תו"א (64) ברשימה נוספת, שניתנה פקודה לבחור יתרו סח, ג. במישהו אחר במקום הרב נסים שהיו אמורים לבחור בו (ע"פ דרישת פכ"פ, שתחילה רצה שם צו, א. כו, ואח"כ שינה דעתו).

ולכאורה, כיון שגם ר' יהודה (מלשון הודאה) הוא בחי' המלכות⁸⁷ [שבה יש רק ענין ההודאה, וכידוע בפירושו הכתוב⁸⁸ "הפעם אודה את ה' גו' ותעמוד מלדת", שזהו לפי שמלכות היא הספירה האחרונה] — אינו מובן, איך פעל ר' יהודה ענין של התעוררות אצל ר' יוסי, בה בשעה שגם ר' יהודה הוא בחי' המלכות?

יג. והביאור בזה:

הטעם שההעלאה שפעל רשב"י על ר' יוסי היתה ע"י ענין התורה — יובן בהקדם החילוק הידוע בין רשב"י לחוני המעגל בנוגע לירידת גשמים [שענין הגשמים כולל את כל הברכות⁸⁹, ובפרט ע"פ פירוש הבעש"ט⁹⁰ על הפסוק⁹¹ "ונתתי גשמיכם בעתם", ש"גשמיכם" היינו הגשמיות שלכם], שחוני המעגל פעל ירידת גשמים ע"י תפלה⁹², ואילו בנוגע לרשב"י מסופר בזהר⁹³ שכאשר אמר תורה על הפסוק⁹⁴ "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", אזי "אתי מיטרא".

ועפ"ז יובן גם שהעלי' שפעל רשב"י אצל ר' יוסי היתה באופן ש"חדי במלין דאורייתא" — כיון שכל הענינים של רשב"י נפעלו ע"י תורה.

ויש להוסיף בדיוק לשון הזהר "קם ר' יוסי" (לפני ש"חדי במלין דאורייתא") — שמורה על עלי' באופן של קומה זקופה, שנעשית ע"י התפלה, שהיא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"⁹⁵; ולאחרי העלי' שע"י התפלה, "קם ר' יוסי", נפעל ענין נעלה יותר — "חדי במלין דאורייתא".

יד. הביאור בסיפור הזהר בפ' וירא⁹⁶:

החילוק בין ר' יהודה לר' יוסי⁹⁷ — אע"פ ששניהם הם בחי' המלכות — שר' יהודה הוא בחי' המלכות כפי שהיא א' מעשר ספירות דאצילות, ואילו ר' יוסי הוא בחי' המלכות כפי ששייכת לבי"ע (עוד לפני ירידתה לבי"ע).

(87) ראה תו"א ויגש מד, א. ויחי מו, א. ובכ"מ.
(88) ויצא כט, לה.
(89) ראה רמב"ן בחוקתי כו, ד. וראה גם תו"מ חנ"ח ע' 381. וש"נ.
(90) ראה כש"ט סוסר"ז. וראה גם תו"מ חס"ח ע' 341. וש"נ.
(91) בחוקתי שם.
(92) ראה תענית כג, א.
(93) ח"ג נט, ריש ע"ב.
(94) תהלים קלג, א.
(95) ויצא כח, יב. וראה זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).
(96) ראה גם תו"מ — תפארת לוי"צ שמות אות פ (ע' כה). וש"נ.
(97) ראה גם

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "אתם שלום".]

* * *

יב. בזהר דפרשת השבוע⁷⁹ מסופר שכאשר רשב"י ישב פעם עם החברייא ודיבר במלין דאורייתא, "חמא לר' יוסי דהוה מהרהר במילי דעלמא, אמר לי' יוסי קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר בך, קם ר' יוסי וחדי במלין דאורייתא. . אסתכל בי' רשב"י, א"ל, ר' יוסי השתא את שלים. . ודיוקנך שלים. פתח ואמר ויעש⁸⁰ את ציץ נזר הקודש זהב טהור וגו'".

ובהערות אאמו"ר⁸¹ מבאר הטעם ש"לר' יוסי דוקא אירע זה שהרהר במילי דעלמא, ולא לר' אבא ור' יצחק ור' חייא, יען ר' יוסי הוא בחי' מלכות (שזהו ש"יוסי" בגימטריא אלקים, והרי אלקים הוא בחי' מלכות) . . (ש)נעשית ג"כ מקור לבי"ע, והוא העשרה מאמרות (כדברי המשנה⁸² "בעשרה מאמרות נברא העולם") דמלכות (בחי' הדיבור, כמ"ש⁸³ "דבר מלך שלטון") שבהן נתהוו בי"ע. . לכן ר' יוסי דוקא, בחי' המל', אירע זה שהרהר. . אז בהעשרה מאמרות שבהן נברא העולם, שהם מילי דעלמא כו'".

ואעפ"כ הי' זה ענין של ירידה אצלו, עד שנחסרה אות משמו — כי, המלכות עצמה (שם אלקים) היא באצילות, ומה שנעשית מקור להתהוות בי"ע (שאינן זה שם אלקים עצמו, אלא כפי ששייך לנבראים, שאז נקרא "אלקיננו", "אלקים" וכיו"ב⁸⁴) הרי זה ענין של ירידה — "וגלי' יורדות"⁸⁵. וזהו שע"ז נחסרה אות משמו — האות שמורה על אצילות. ולכן הוצרך רשב"י לפעול בו עלי' כו'.

אך עדיין צריך להבין: מדוע נפעלה העלי' ע"י ענין התורה — "קם ר' יוסי וחדי במלין דאורייתא", ולא ע"י תפלה, שענינה העלאה מלמטה למעלה?

גם צריך להבין: בזהר פ' וירא⁸⁶ מסופר ש"ר' יהודה ור' יוסי הוו אזלי בארחה, א"ל ר' יהודה לר' יוסי, פתח פומך ולעי באורייתא כו'".

(82) אבות רפ"ה.

(83) קהלת ח, ד.

(84) ראה לקו"ת ר"פ נצבים. ובכ"מ.

(85) משלי ה, ה. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ

(ע' תקסד ואילך).

(86) ח"א קטו, ב.

(79) ח"ב ריז, ב.

(80) פקודי לט, ל.

(81) לקוטי לוי"צ לזח"ב ע' קנח ואילך.

וראה גם שיחת ש"פ ויק"פ, כ"ה אדר, פ'

החודש, מבה"ח ניסן אשתקד סכ"א (תו"מ

חס"ז ע' 404 ואילך). וש"נ.

האמת היא, שהענין של "מיהו יהודי" מחריב את כל המחיצה שבין ישראל לעמים, ופותח פתח רחב שגוים יוכלו להכנס לארץ ישראל ללא הגבלות.

והגע עצמך:

לאחרונה נתעוררה שקו"ט בנוגע להחזרת שטחים נרחבים מא"י, בגלל שבשטחים אלו יש מליוני ערבים שלא יודעים מה לעשות עמהם. ובה בשעה הולכים ומרעשים שנשי ישראל לא ילדו יותר מילד אחד או שני ילדים... — בנוגע לחוק הפלה, טוענים שיש דמוקטרי', אבל למה צריכים לשלוח מדריכות וכו' לנערות ספרדיות לשדל אותם להסתפק בילד אחד או שני ילדים?! ...!

ואח"כ קובעים חוק של "מיהו יהודי", שפותח פתח רחב שגוים יוכלו להכנס לארץ ישראל!

ולאחרי כל זה, טוענים כמה ראשי-ישיבות שאין להם להתערב בזה, כיון שעסוקים באמירת "שיעור" ...!

ובכן: נוסף על עצם הענין המובן בפשטות שאמירת שיעור וכיו"ב אינה פוטרת מלעסוק בביטול גזירת "מיהו יהודי" שמסירה את המחיצה שבין ישראל לעמים, נוגעת הגזירה גם לאמירת השיעור גופא — כי, שיעור בתורה צריך לומר ליהודים, וא"כ, מי שרוצה לומר שיעור בתורה, עליו להבטיח תחילה שיהיו יהודים! ...!

מחשבתם של ישראל קדמה לכל דבר, גם לתורה, וראי' לדבר, ממ"ש בתורה "דבר אל בני ישראל"⁶⁶. ולכן, אם רוצים לומר שיעור בתורה, צריך להבטיח תחילה את מציאותם של ישראל!

ט. וכמדובר כמ"פ שבהיותנו בדור יתום מראה שהקב"ה את כל הענינים בגלוי⁶⁷ כדי להקל את הנסיונות — רואים בגלוי שהענין של "מיהו יהודי" פוגע גם בתורה:

אותם ארבע-חמש אנשים שגרמו את הצרה של "מיהו יהודי", באמרם, שהם הבאי-כח של היהודים הדתיים, הנה לפני יומיים קיבלו (לא בעצמם אלא ע"י שכירם ולקיטם) הצעה והחלטה בנוגע לבחורים מ"ישיבות ההסדר" שצריכים לגייס אותם לצבא.

(65) ברשימה נוספת, שבענין זה נזכר גם 222. וש"נ.

(66) ברשימה נוספת, נזכר גם מארז"ל שבזמן החורבן אמרו "תן לי יבנה וחכמי" (ראה גיטין נו, ב).

(67) שהעובר עבירה בסתר נפרעין ממנו בגלוי (ראה אבות פ"ד מ"ד. סוטה ג, א).

הצעה זו באה לא מה"מערך" (מפא"י), או מפ"ם, ואפילו לא מהקומוניסטים (רק"ח), אלא דוקא מאלו שהולכים ומכריזים שהם מדברים בשם ה"דת"; הם אלו שכתבו זאת ע"ג נייר-מכתבים שבראשו מתנוססת הסיסמא⁶⁸ "ארץ ישראל לעם ישראל על פי תורת ישראל!"... משה דיין וכן גוריון — שיחררו את בחורי הישיבות, ודוקא אלו שמדברים בשם הדת, הם דורשים שיגייסו את בחורי הישיבות לצבא!

למה הם באמת עושים זאת? — ובכן: כיון שהם צריכים לומר שהם אלו שמדברים בשם התורה, עליהם להראות שהתורה נמצאת אצלם. וכיון שהם רואים ששייכות אחרות לומדים בהתמדה וכו', ואילו אצלם לא לומדים בהתמדה כ"כ — אזי צריכים לבחור בא' מב' האופנים: או שגם אצלם יתחילו ללמוד בשקידה והתמדה, אבל זוהי דרך קשה, ולכן חשבו על עצה קלה יותר: לא לאפשר שבישיבות אחרות ילמדו בשקידה והתמדה!...

ובכל אופן, מהאמור לעיל (שאלו שגרמו לצרה של "מיהו יהודי" נטפלו לאחרונה להחריב את הישיבות) רואים איך שהענין של "מיהו יהודי" נוגע גם לתורה.

וכאן רואים איך ש"מצוה גוררת מצוה וכו'"⁶⁹: בתחילה טענו שאין להתפעל מצעקות של כמה קיצונים, שלאחרי משך זמן ירגעו... ובסופו של דבר לא מניחים ללמוד תורה!

והאשמים הם אלו ששותקים, שכן, אילו היו מלכתחילה עומדים בתוקף המתאים בענין "מיהו יהודי", לא היו מגיעים לענין גיוס בחורי הישיבות.

ואין כאן המקום לדבר בגנותם של ישראל, ובפרט לאחרי קריאת היום בתורה בענין "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל".

י. וכיון שבשבוע זה מתקיים כאן הכינוס של אגודת הרבנים, יש לנצל הזדמנות זו כדי להביע מחאה אחת ולתמיד ולהכריז שרב שנתמנה ע"י הממשלה נגד הקב"ה, נגד התורה ונגד בני"י, אינו רב, ופסקי-הדינים שלו בטלים!

בנוגע לפס"ד שלו הידוע — הרי בלאה"כ אין חילוק, כיון שהדין הוא שקידושין תופסין בחייבי לאוין⁷⁰, כך, שאפילו כאשר כל הרבנים

68 ראה גם תו"מ חס"ד ע' 347. וש"נ.
69 ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד הי"ד.
70 ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד הי"ד.
71 טושו"ע אה"ע סמ"ד ס"ז.
72 ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד הי"ד.
73 ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד הי"ד.
74 ראה רמב"ם הל' אישות פ"ד הי"ד.

פוסקים לאיסור, תופסין הקידושין; אבל כאן לא מדובר אודות פס"ד הנ"ל, אלא בכלל, שמי שנתמנה מצד שוחד, בטלים פסקי-הדינים שלו! ובודאי תכריז אגודת הרבנים כאן — כפי שהכריזו הרבנים בארץ ישראל — שהתורה הזאת לא תהא מוחלפת, כלשון הרמב"ם בי"ג עיקרים שלו, ע"פ משנ"ת בתושבע"פ.

"ולא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטילה שלהם"⁷¹ — שגם הם אינם עושים היפך החוקים שלהם, שנקבעו ע"י נפוליון או יוליוס קיסר (שהחריב את ביהמ"ק) וכיו"ב, בגלל שכך נהגו בתורכי' או בצרפת; ועאכו"כ בנוגע ל"תורה שלמה שלנו" שקדמה לכל אלו יותר מג' אלפי שנה, ועל זה כל אחד מישראל "מושבע ועומד מהר סיני"⁷² — הרי בודאי שאלו שאומרים בגלוי שאין להם חלק לא בתושבע"פ ולא בתורת משה, אסור להם להתערב בענין הקשור עם דת ותורה, ועאכו"כ לבחור רב בישראל!

יא. וכיון שאי אפשר להעריך את כחו של יהודי,

וכדברי הבעש"ט⁷³ שבני"י הם כמו "ארץ חפץ"⁷⁴ שיש בה "מים חיים", ואבנים טובות ומרגליות כו', אלא שהחילוק הוא רק אם הם בקירוב או בריחוק יותר, שאז צריכים לידע היכן לחפש ולחפור כו', והעיקר, לא להתעייף אלא להמשיך לחפור, לחזור לעורר כו',

הנה יה"ר שיפעלו הדברים שיתחרטו על העבר, והעיקר — קבלה טובה על להבא, ובאופן ש"ישברו פספסיהם"⁷⁵.

ועד שנזכה לכך שמשיח יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה" — "יכוף" דייקא, אפילו אם לא ירצו... "וילחם מלחמות ה'", והיינו, שלא יסתגר בד' אמותיו, אלא יערוך מלחמה, ולכן — "וינצח", ו"יבנה מקדש במקומו"⁴⁹,

ורק אז מסתיימת הגלות ומתחילה הגאולה, כהפס"ד הברור ברמב"ם⁴⁹ שרק לאח"ז "יקבץ נדחי ישראל",

וכפי שמסיים ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גוי' לעבדו שכם אחד"⁷⁶, כיון שגם גוים יכירו את מעלת בני"י שהם "גוי אחד בארץ"⁷⁷, וכל זה יהי' בדרכי נועם ובדרכי שלום, ו"שמחת עולם על ראשם"⁷⁸.

75 שו"ע חו"מ סל"ד ס"ל.

76 צפני' ג, ט.

77 שמואל-ב ז, כג. ועוד.

78 ישע"י לה, יו"ד. נא, יא.

71 ע"פ מנחות סה, ריש ע"ב.

72 יומא עג, סע"ב. וש"נ.

73 ראה כש"ט בהוספות סני"ז. וש"נ.

74 נעתק ב"היום יום" יז אייר.

75 מלאכי ג, יב.